

Türkiye Sanayi kredi bankası teşkili hakkında kanun

(Resmî Gazete ile neşir ve ilân: 14/VII/1932 - Sayı: 2150)

No.
2064

Kabul tarihi
7 - VII - 1932

Fasıl : 1

Bankanın maksadı tesisi ve vazifeleri

BİRİNCİ MADDE — 19 nisan 1341 tarih ve 633 numaralı kanunla tesis edilen (Türkiye Sanayi ve maadin bankası) işbu kanunla muayyen vezaif ve muamelâtı ifa eylemek üzere (Türkiye Sanayi kredi bankası) na kalbedilmiştir. Bu banka Devlet sermayesile teşekkül eden millî kredi müesseselerine mahsus haklar ve imtiyazlardan müstefit, hükme şahsiyeti haiz ve 5 000 000 lira itibarı sermayeli bir malî müessese olup bileümle muamelâtında bu kanun ve hukuku hususiye ahkâmına tâbidir. Banka sermayesi Hükûmetin teklifi ve Heyeti umumiye kararı ile bir misli kadar tezyit olunabilir:

Bu banka aşağıdaki işlerle iştigal eder:

A - Makina üzerine ve memleket dahilinde muadili bulunmayan sanayi inşaatı malzemesi üzerine kredi açmak ve makina piyasasile iştigal etmek;

B - Sanayi işletme kredileri açmak;

C - Sanayi gayrimenkulleri üzerine ledelicap ciro muamelesi için Emlâk bankasile bilitilâf ve müesses makinalar üzerine resen rehin muamelâtı yapmak;

D - Sanayi müesseselerinin 13 üncü maddede tayin olunan şekilde yapacakları tasarruflara ait obligasyonlar ihraç etmek;

E - Millî sanayiim mevaddı iptidaiye tedarikine tavassut etmek;

F - Müesses veya tesis edilecek her türlü teşviki sanayi primleri muamelâtına tavassut etmek;

G - Hirfet sahasında ve küçük mikyastaki sanayi müesseseleri arasında kredi ihtiyacını tanzim ve teshil maksadile kanunu mahsusuna tevfikân kurulacak mütekabil itibar müesseselerine, küçük sanayi kooperatiflerine ve mevaddı iptidaiye tedarik kooperatifleri ile imalât kooperatiflerine ve kanunu mahsusu mucibince hükme şahsiyeti haiz müşterek menfaatli mevaddı iptidaiye, malzeme, yedek levazım mağaza ve depolarına ve tamirhanelere ikrazatta bulunmak;

H - Millî fabrikalarla müşterileri arasında vukubulacak her türlü akreditif ve itibar muamelâtına tavassut etmek;

I - Yukarıdaki fıkralarda sayılan işlere müteallik ve onlarla münasebettar olmak üzere her türlü banka muamelesi ve komusyonculuk yapmak, ezcümle mevaddı iptidaiye üzerine avans vermek, mevduat kabul eylemek, tediyat ve tahsilâta tavassut etmek ve saire.

Fasıl : II

Makina ve malzeme kredisi

İKİNCİ MADDE — Sanayi müesseselerile müstemilâtının tesisi, inşa ve tevzilerine muktazi her nevi inşaat malzemesile bu müesseseler için lüzumlu olan her nevi makina ve aletler ve bunların yedek ve tecdit parçaları ve bu müesseselere ait olarak vücade getirilecek nakliye, tahmil ve tabliye ve kuvvei muharrike istih-

sal ve nakil tesisatına muktazi bileümle malzeme ve vesaiti muharrike ve müteharrike için 28 mayıs 1927 tarih ve 1055 numaralı teşviki sanayi kanununun 9 uncu maddesinde mevzu olan gümrük muafiyeti ilga edilerek yerine (makina ve inşaat malzemesi kredisi) ikame olunmuştur.

Gümrük tarife pozisyonları İcra Vekilleri Heyetince ayrıca bir cetvel ile tesbit ve her sene muvazenei umumiye kanununa raptedilmek üzere Büyük Millet Meclisine takdim olunacak alelümum makina, alât, edevat ve yedek, tecdit ve inşaat malzemesile bu tarife pozisyonları haricinde kalıpta sanayi müesseseleri ve sanayi kooperatifleri için tesis ve tevsi projelerine muvafık olarak celbedildiği ve müşterek menfaatli malzeme ve yedek levazım depo ve mağazaları için celbedilip bu depo ve mağazaların kanunu mahsusuna muvafık olduğu İktisat vekâletince tasdik edilecek bileümle, makina, alât, edevat ve inşaat malzemesinin ve yedek ve tecdit parçalarının ithali esnasında tediye edilecek gümrük resimleri gümrük idareleri tarafından tahsil olunur.

Bu maddede yazılı makina, alât, edevat ve inşaat malzemesile yedek ve tecdit parçaları 21 temmuz 1931 tarih ve 1860 numaralı muamele vergisi kanununun 5 inci maddesinin B fıkrasına göre ve yalnız % 4 nisbetinde olmak üzere hesap olunacak muamele vergisine tâbi tutulur ve bu vergi dahi gümrük resmile birlikte gümrük idareleri tarafından tahsil olunur.

Bu suretle tahsil edilecek resim ve vergilerin hasılı varidat bütçesinin nazım hesapları mevzuunda Sanayi kredi bankası namına açılacak bir hesabı mahsusa irat ve bundan bankaya yapılacak tediyeatta Malive vekâleti bütçesinde açılacak numarasız bir fasla hini tediyeatta masraf kaydolunur. İşbu tahsilâtın bankaya teslimi üç avdan fazla teahhur edemez.

ÜÇÜNCÜ MADDE — Sanayi kredi bankası, menleket haricinden sanayi makinaları, aletleri ve aksamı, nakliye levazımını ve inşaat malzemesi celbetmek isteyen fabrikatörlere ve kooperatiflere ve kanunu mahsusu micibince hükmî şahsiyeti haiz ve müşterek menfaatli mevaddı iptidaiye, malzeme ve yedek levazım mağaza ve depolarına ve tamirhanelere, bu makina ve levazım esmanının muhtelif taksitlerinin ödenmesine kefalet veya bu eşyanın doğrudan doğruya celbine tavassut eder. Ancak böyle bir kefalet veya tavassuta girişebilmek için makina ve levazım esmanının en aşağı % 20 si mütesebbisler tarafından peşin olarak tediye edilmek şarttır. Bu suretle bankanın kefaletile satın alınmış olan makina ve levazımın harice ödenen taksitleri bankanın tavassutu ile tediye olunur.

DÖRDÜNCÜ MADDE — Üçüncü madde mucibince Türkiye sanayi kredi bankasının kefaleti ile veyahut doğrudan doğruya bankanın tavassutile mübayaa edilen makina ve levazım esmanı sahipleri tarafından tamamen tediye edilinceye kadar bankanın birinci dercede ipoteği altındadır.

BESİNCİ MADDE — İşbu kefalet ve makina celbi münasebetile bankanın mütesebbislerden istiyeceği senevî faiz, kendisinin makina ve levazım satan müesseselere vereceği senevî faiz miktarından azamî % 4 ten fazla olamaz.

Fasıl : III

Makina piyasası

ALTINCI MADDE — Umumî, mülhak veya hususî bütçelerle idare olunan müesseseler elinde muattal kalmış olan veya kendi işleri için elverişli bulunmayan makina ve levazım, talip olduğu takdirde, tarafeynin muvafakatile tayin olunacak bir bedelle Türkiye Sanayi kredi bankasına devrolunabilir.

YEDİNCİ MADDE — Türkiye Sanayi kredi bankası muhtelif suretlerle eline geçmiş bulunan ve tamir ile istifade edilebilecek bir hale gelmesi mümkün olan makina ve sanayi levazımı ile hususî ellerde muattal kalmış bulunan makina ve levazımın mevcudiyet ve evsafını tesbit ve icabında bunları muayyen piyasa merkezlerinde cem ve lüzumunda sanayi müesseselerinin veya bankanın yardımı ile tesis edilecek tamirhanelerde tamir ettirebilir.

Banka bu makina ve levazımı fırsat buldukça en müsait şartlarla satışa arz edecek ve merkez ve mühlakattaki şube ve müesseselerine müracaat edenlere bu makina ve levazımın mevcudiyet, evsaf ve satış şartlarını havi listeleri ve icabında makinaları göstermeğe mecbur olacaktır.

Banka kendisine ait olmayan makinaların satışı üzerinden bütün masraflarından başka % 4 e kadar komisyon hesap eder.

Fasıl : IV

Sanayi işletme kredileri

SEKİZİNCİ MADDE — Sanayi işletme kredileri ve hesabı carileri yalnız sanayi müesseselerine ağırlı; ve aslî, teminatlı ve itibarî olmak üzere üç neve ayrılır.

Aslî kredi, sanayi müesseselerinin 13 üncü maddede yazılı tasarruf baliğleri yekûnu üzerinden tesbit olunur.

Ancak 14 üncü madde mucibince mukabilinde obligasyon verilmiş olan tasarruf miktarları bu nevi krediye esas tutulmuş ise bunlara ait obligasyonların evvel-emirde bankaya yatırılmış olması şarttır.

Teminatlı kredi, bir seneyi tecavüz etmemek üzere kısa vadeli ipotekler veya sair katî teminat mukabili olarak idare meclisi kararile açılabilir.

İtibarî kredi, sanayi müesseselerinin banka ile olan muamelelerindeki dürüstü ve kendi işlerindeki emniyet ve inkişafa ve İktisat vekâletince yapılacak tesis ve işletme kontrolları neticelerine göre takdir olunur.

İtibarî kredinin banka sermayesinin müsaadesine göre azamî yekûnu ve müesseselerin vaziyetlerine nazaran asgarî ve azamî emsal dereceleri her sene heyeti umumiye tarafından tayin olunur.

Her müessesenin hesabı cari haddi, teminatlı kredi ile aslî kredinin o müessesenin lâyük olduğu ve banka müdürünün mesuliyeti altında takdir edilecek itibarî kredi emsalile hasılı zarfı mecmuudur.

Umumî heyetçe tayin edilen kredi emsallerinin her müesseseye tatbikî banka murakabe heyetinin vizesine tâbidir.

Murakabe heyetile banka idaresi arasında ihtilâf vukuunda iki taraftan birinin veya alâkadarın müracaatı üzerine İktisat vekâleti keyfiyeti tetkik ve halleder. Vekâletin verdiği kararlar katî ve nihaidir.

DOKUZUNCU MADDE — Sanayi kredi bankasının sanayi işletme kredilerinden alacağı senevî faiz ve komisyon mecmuu, hilâfına heyeti umumiye kararı bulunmadıkça, yüzde dokuzu tecavüz edemez.

ONUNCU MADDE — Dördüncü madde mucibince ipotek edilmiş olanlardan maada müesses makinalar ve gayrimenkuller üzerine yapılacak ipotekli ikrazat müddeti bir seneyi tecavüz edemez.

Bankanın sermayesi, mevcudatı ve hesapları

ON BİRİNCİ MADDE — Türkiye sanayi kredi bankasının sermayesi şu suretle teşekkül eder:

A - Bu kanunun tatbiki tarihine kadar Türkiye sanayi ve maadin bankası tarafından işletilen fabrikaların tefriki ve mezkûr bankanın sanayi kredi bankasına kalbi neticesinde fabrikalara ait işletme sermayeleri ayrıldıktan sonra geriye kalacak likit sermaye ve bu fabrikalar haricinde bankanın tasarrufunda bulunan menkul ve gayrimenkul mallar;

B - Bu kanunun tatbikından evvel sanayi ve maadin bankasının idaresinde bulunan fabrikalardan satılanların bedellerinden ve işletilenlerin kârlarından her sene İcra Vekilleri Heyetince banka için tefriki münasip görülecek miktarlar ve bunlardan başka kanunu mahsusuna tevfikân kurulmuş fabrikalardan maada Devlet yedinde bulunan veya ileride Devlet teşebbüsü ile vücade getirilecek fabrikaların icabında satıldığı takdirde bedellerinden veyahut işledikçe kârlarından İcra Vekilleri Heyeti kararile banka için tefrik edilecek miktarlar (yukarıda beyan olunan kârlardan banka sermayesine ilâve edilecek miktarlar atı sene muvazenei umumiye kanun lâyihasile Büyük Millet Meclisinin tasvibine arz olunur);

C - Bu kanunun ikinci maddesi mucibince gümrüklerde tahsil olunacak makina ve malzeme gümrük resimleriyle muamele vergileri hâsılları ve muhtelif suretlerle bankaya intikal edecek makina ve malzemenin satış esmanı;

D - Birinci maddenin A, B, C, D, E, G, H, ve İ fıkraları mucibince bankanın muhtelif muamelât, ikrazat, tavassut ve komusyon işlerinden alacağı faiz, komusyon, ücret ve saire gibi hasılatından nizamname mucibince ayrılacak her nevi masraf, ikramiye ve saire çıktıktan sonra geriye kalacak miktarları;

E - Devlet tarafından, sanayi kredi bankası sermayesine ilâve olunmak üzere İktisat vekâleti bütçesine konacak tahsisat.

ON İKİNCİ MADDE — Türkiye sanayi kredi bankası, muamelâtında, idare meclisince tesbit edilecek hadler dahilinde, aşağıda yazılı paraları da istimal edebilir:

A - İktisat ve Maliye vekâletlerince ayrıca sureti tahsil ve tevzii gösterilecek olan tasarruf hasılâtı;

B - Muhtelif şekillerde vakı olacak mevduat;

C - Banka heyeti umumiyesinin muvafakatile yerli veya cenebi diğer malî müesseselerden ve eşhasın yapılacak istikrazlar;

D - Sanayi müesseselerinin aldığı siparişlerin tediye karşılığı olarak bankaya yaptırılacak akreditifler ve sair teminat.

ON ÜÇÜNCÜ MADDE — 12 nci maddenin A fıkrası mucibince yapılacak tasarruflar Maliye tahakkuk şubeleri tarafından teşviki sanayi kanunu hükümlerine dahil olan sanayi müesseseleri için hersene tahakkuk miktarı tayin edilecek kazanç vergisi miktarının yüzde otuzu nisbetinde hesap ve tahsil şubeleri marifetile tahsil edilerek ikinci madde mucibince açılacak nâzım hesaba kaydolunur. Bu % 30 haddi icabına göre İktisat vekâletinin teklifi ve İcra Vekilleri Heyeti kararile tezyit olunabilir.

Bu mebalîğ mukabilinde ilk üç sene için yüzde bir ve bunu müteakip seneler için yüzde üç faiz tediye olunmak suretile her üçüncü sene nihayetinde beyanname-sinde musarrah eşkâl dairesinde tanzim olunacak kabili tedavül ve hâmiline muharrer obligasyon senetleri ihraç edilir. Bu suretle tedavüle çıkarılan senetleri

banka bir sene evvel ihbar olunmak şartile her sene heyeti umumiyece tefrik olunacak ihtiyat akçasının bu husus için ayrılan kısmı nisbetinde itfaya mecburdur.

DÖRDÜNCÜ MADDE — Türkiye Sanayi kredi bankası, kanunu mahsuslarına tevfikan kurulmuş olanlardan maada fabrikalardaki Devlet sermayesinin Devlet sanayi ofisi kanunu mucibince hisse senetleri ile temsil edilen miktarının yüzde ellisini geçmemek ve Devlet hisselerini karşılık tutmak suretile obligasyon çıkarmak salâhiyetini haizdir.

Fasıl : VI

Bankanın sureti idaresi, heyeti umumiyesi ve senelik hesapları

ON BEŞİNCİ MADDE — Türkiye Sanayi kredi bankasının umum müdürü İktisat vekâletinin inhası, İcra Vekilleri Heyetinin kararı ve Reisi cumhurun tasdiki ile tayin olunur.

Bankanın idare meclisi, İktisat ve Maliye vekâletlerince iktisadî, sınaî, malî sahalarında ve banka işlerindeki yukufları ile tanınmış zevat arasından seçilip İcra Vekilleri Heyeti kararı ve Reisi cumhurun tasdiki ile tayin edilecek birer ve banka heyeti umumiyesince aynı evsafı haiz zevat arasından intihap edilecek bir azadan ve banka umum müdürü ile sanayi ofisi umum müdüründen tereküp eder.

İdare meclisi reisi heyeti umumiye tarafından intihap olunan bir ve Hükûmetçe tayin olunan iki aza meyanından İktisat vekâletince intihap olunur. İdare meclisinde reyler müsavi gelirse reisin bulunduğu tarafın reyi muteber olur.

İdare meclisinin banka heyeti umumiyesince müntehap ve Hükûmetçe tayin olunan azanın müddeti iki senedir. Müddeti biten azanın tekrar intihap ve tayini caizdir.

ON ALTINCI MADDE — Bankaya biri İktisat ve diğeri Maliye vekâleti tarafından olmak üzere iktisat, maliye ve banka işlerinde yüksek salâhiyet ve kabiliyeti haiz zevat arasından müntehap iki murakıp tayin olunur.

Banka heyeti umumiyesi lüzum gördüğü takdirde murakiplerden şifahî izahat alabilir.

ON YEDİNCİ MADDE — Türkiye Sanayi kredi bankası heyeti umumiyesinin ve İktisat vekâletinin müsaadesile icap eden mahallerde şubeler açabilirler.

ON SEKİZİNCİ MADDE — Bankanın heyeti umumiyesi Büyük Millet Meclisi Bütçe ve İktisat encümenleri azalarından ve miktarı onu geçmemek üzere İktisat ve Maliye vekâletlerinden intihap olunacak azalar ile Devlet sanayi ofisi tarafından gönderilecek bir murahhastan ve sanayi teşekkülleri veya ticaret odalarının heyeti umumiyece tesbit edilecek olanları tarafından müntehap bir murahhastan teşekkül eder.

Fasıl : VII

Müteferrik hükümler

ON DOKUZUNCU MADDE — Türkiye Sanayi kredi bankası, hissedar sıfatile veya sair suretlerle resmî ve hususî teşebbüsât ve tesisata iştirak edemez ve bu nevi teşebbüsler için yukarıki maddelerde tesbit olunan kredi muamelâtı hariçinde, kanunu mahsusla müstesna olanlardan maada her hangi bir şekilde ikrazatta bulunamaz.

Birinci maddenin (G) fıkrası hükümleri bu kayıttan müstesnadır.

YIRMİNCİ MADDE — Türkiye Sanayi kredi bankasının dahilî nizamnamesi İktisat vekâletince tanzim ve İcra Vekilleri Heyetince tasdik olunur.

YIRMI BİRİNCİ MADDE — Türkiye sanayi kredi bankasının kadro, blâncı ve heyeti umumiye ruznameleri ve murakıp raporları her sene İktisat vekâleti vasıtasıyla takvim senesi nihayetinden itibaren üç ay zarfında banka heyeti umumiyesine tevdi olunur.

YIRMI İKİNCİ MADDE — 19 nisan 1341 tarih ve 633 numaralı kanunla teşkil edilmiş olan Türkiye sanayi ve maadin bankasının bu kanunda mevcut ahkâm, hudut ve şeraitle mukayyet olmak üzere bileünle hukuk ve vعاibi Türkiye sanayi kredi bankasına intikal eder.

YIRMI ÜÇÜNCÜ MADDE — 19 nisan 1341 tarih ve 633 numaralı kanunla teşkil edilmiş bulunan Türkiye sanayi ve maadin bankasının bu kanun hükümlerine göre teşkil edilecek Türkiye sanayi kredi bankasına kalbi muamelâtını intaç etmek üzere Maliye ve İktisat vekâletlerinden müntehap iki zatın nezareti altında bir heyet teşkil edilir. Bu kalp muamelesi üç ay zarfında intaç olunur. Bu müddet İktisat vekâletinin muvafakatile bir misli kadar ten dit olunabilir ve bu kalp muamelesinin netayici ayrıca bir raparla heyeti umumiyeye bildirilir.

YIRMI DÖRDÜNCÜ MADDE — Bu kanun, hükümlerinin alâkadar eylediği vergi ve resim muafiyetleri üzerinde Devletçe atı için hiç bir taahhüdü tazammun etmez.

YIRMI BEŞİNCİ MADDE — 28 mayıs 1927 tarih ve 1055 numaralı teşviki sanayi kanununun 9 uncu maddesinin A, C ve D fıkraları hükümlerile 19 nisan 1341 tarih ve 633 numaralı kanun ile bu kanunun 11 inci maddesini muaddil 26 mayıs 1926 tarih ve 853 numaralı kanun mülgadır.

YIRMI ALTINCI MADDE — Bu kanun neşri tarihinden bir ay sonra muteberdir.

MUVAKKAT BİRİNCİ MADDE — Bankanın ilk heyeti umumiyesine sanayi teşekkülleri veya ziraat odaları tarafından intihap olunacak murahhas İstanbul sanayi birliği tarafından intihap olunur.

MUVAKKAT İKİNCİ MADDE — Bu kanunun neşri tarihinden evvel 28 mayıs 1927 tarih ve 1055 numaralı teşviki sanayi kanunu mutcibince muafiyetname almış ve siparişini yapmış olan sanayi müesseseleri mezkûr tarihten itibaren altı ay zarfında celbedecekleri makina, alât ve malzeme ile yedek parçaları gümrük muafiyetinden istifade ederler.

YIRMI YEDİNCİ MADDE — Bu kanun hükümlerini İcra Vekilleri Heyeti memurdur.

10 temmuz 1932

<i>Cümhuriyet Reisliğine yazılan tezkerenin tarih ve numarası</i>	:	10 - VII - 1932 ve 1/282
<i>Bu kanunun neşir ve ilânının Başvekilliğe bildirildiğine dair Cümhuriyet Reisliğinden gelen tezkerenin tarih ve numarası</i>	:	10 - VII - 1932 ve 4/518
<i>Bu kanunun müzakerelerini gösteren zabıtların cilt ve sayfa numaraları</i>	:	Cilt Sayfa 6 70 9 494.501:515